

hjernesker, cerebrovaskulære sykdommer og genetisk sykdom. En seksjon omtaler nevrologer som har virket som kunstnere, og siste del inneholder blandet stoff. Flere av bidragsyterne vektlegger hvordan kronisk sykdom i nervesystemet hos kunstneren har fått betydning for det kunstneriske uttrykket, eller hvordan kunsten gir innsikt i hjernens funksjon. Et kapittel dokumenterer f.eks. hvordan pasienter med epilepsi har gitt en bildemessig fremstilling av sine anfall. Et annet kapittel illustrerer hvordan hjerneslag hos bildedkunstnere har gitt visuospatial neglekt og hvordan slike nevrologiske utfall har påvirket det kunstneriske uttrykket. I andre kapitler gjør forfatterne sykdom hos kjente kunstnere som van Gogh, Frida Kahlo og Goya gjenstand for nevrologisk vurdering.

The neurobiology of painting viser at det kan være et fruktbart samspill mellom nevrologi og kunst langs flere akser. Kunnskap om kunst kan på den ene siden gi økt innsikt i nervesystemets funksjon og patologi, og nevrobiologisk kunnskap kan på sin side gi økt forståelse av det kunstneriske uttrykket. Man har nok mest utbytte av *The neurobiology of painting* hvis man har en viss nevrologisk bakgrunnskunnskap, men jeg tror likevel at en nysgjerrig medisinsk leser vil finne mye av interesse i boken. Det må sies at prisen er relativt høy, men vi kan jo håpe at en del av landets sykehusbibliotek vil ta seg råd til å kjøpe et eksemplar av denne boken.

Jan C. Frich

Institutt for allmenn- og samfunnsmedisin
Universitetet i Oslo

Litteratur

1. Rose FC, red. *The neurology of the arts: painting, music, literature*. London: Imperial College Press, 2004.

Tungt verk oversatt

Jacques Lacan

Écrits

The first complete edition in english. 878 s, ill.
London: Norton, 2005. Pris USD 30
ISBN 0-393-06115-9

Den franske psykoanalytiker Jacques Lacans epokegjørende verk (Skrifter) er i 2006 for første gang utgitt i komplett engelsk utgave, oversatt av Bruce Fink. Tidligere engelske utvalg foreligger riktignok (1, 2). Da

Lacans skrifter utkom i 1966, forårsaket de en veritabel revolusjon i fransk åndsliv.

Lacan foretok en fullstendig ny lesing av Freud, preget av filosofi, spesielt Hegel og Heidegger, og strukturalistisk språkvitenskap. Han ble over natten kjent som en av strukturalismens fire store sammen med Foucault, Lévi-Strauss og Barthes. Allerede fra 1953, da han brøt med den angloamerikanskdominerte internasjonale psykoanalytiske foreningen, hadde han samlet en stor skare unge elever rundt seg, og dette miljøet viste seg å ha en enestående intellektuell vitalitet.

Mange splittelser skulle følge. Lacan var en eksentrisk og komplisert person, som det verserer mange anekdoter om. Men en rekke av de viktigste franske filosofene stod i gjeld til ham (Althusser, Deleuze, Derrida), og likedan de mest toneangivende franske psykoanalytikerne som Green, Laplanche og Kristeva. *Écrits* er meget krevende lesing, og kan i så måte sammenliknes med Kants og Hegels hovedverker. For den som vil gå inn i teksten, er artiklene 2, 12 og 20 mest egnet som start.

Det er vanskelig å få tak på Lacans teorier og begreper uten å bruke noe av den meget omfattende sekundærlitteraturen som foreligger. Elisabeth Roudinescos store biografi (3) er nyttig og underholdende. Dylan Evans (4) og Bruce Finks introduksjon (5) er også til stor hjelp. For klinikerne er også Paul Verhaeghes bok interessant (6).

Foruten *Écrits* foreligger nå sju av Lacans i alt 26 seminarer på engelsk samt hans radio- og fjernsynsintervjuer. På fransk er ytterligere seks seminarer utgitt i endelig form. Miljøer for lacaninspirert tenkning og praktisk psykoanalyse finnes i de fleste land på det europeiske, amerikanske og australske kontinentet, dog ikke i Norge. Karnac Books i London har en løpende oversikt over den store mengden bøker og tidsskrifter som utkommer fra disse miljøene.

Svein Haugsgjerd

Klinikk for psykisk helse
Aker universitetssykehus

Litteratur

1. Lacan J. *Écrits*. A selection. Oversatt av Sheridan A. New York: W.W. Norton, 1977.
2. Lacan J. *Écrits*: A selection. Oversatt av Fink B. New York: W.W. Norton, 2002.
3. Roudinesco E. Jacques Lacan & Co. Chicago, IL: University of Chicago Press, 1990.
4. Evans D. *An introductory dictionary of Lacanian psychoanalysis*. Oxford: Routledge, 1996.
5. Fink B. *A clinical introduction to Lacanian psychoanalysis*. Cambridge, MA: Harvard University Press, 1997.
6. Verhaeghe P. *On being normal and other disorders. A manual for clinical psychodiagnostics*. New York, NY: Other Press, 2004.

Skihopp, psykiatri og muskellidelser

Thorvald Steen

Vekten av snøkrystaller

204 s. Oslo: Forlaget Oktober, 2006.

Pris NOK 349

ISBN 82-495-0380-5

Det er altfor få romaner om ski i norsk litteratur. Thorvald Steen, som ellers er mest kjent for sine historiske romaner, bruker i årets bok sine erfaringer fra egen hoppkarriere og muskelsykdommen som satte en stopper for den, til å skrive det som må være Norges første hopproman.

Handlingen er lagt til Oslo en gang på tidlig 1970-tall, og bokens jeg-person er en 14 år gammel gutt med en lovende hoppkarriere. En dag svikter høyrebeinet under et skihopp. Uten foreldrenes viten oppsøker han med helsesøsters hjelp en lege, som diagnostiserer en progressiv muskelsykdom som vil komme til å frarøve gutten hoppkarrieren og sannsynligvis gjøre ham lam. Samtidig rammer en annen tragedie familien: Moren er i ferd med å utvikle alvorlig sinnslidelse og synes å gli mer og mer inn i en vedvarende psykose. Guttens urmakerfar forsøker forgiveves å skåne sønnen for den skam morens sinnslidelse vil kunne påføre familien, samtidig som han ikke på noen måte klarer å møte sønnens fortvilelse over å oppleve å miste både sine fremtidsdrømmer og sin mor på en gang.

I denne floken av misforståtte hensyn, brystne drømmer, forstillelse og løgn går det mot en uunngåelig konfrontasjon mellom gutten og faren som søker tilflukt i sine klokker. Skihoppet blir et symbol på livet selv, og det å aldri mer kunne hoppe må for 14-åringen oppleves som brutalt å bli revet overende på «livets hoppkant». Lengselen etter skihoppets svev blir lengselen etter frihet fra fysisk og psykisk sykdom og lengselen etter å bli sett og verdsett av den hoppinteresserte, men konflikttunnående og tause faren.

Boken berører allmennmenneskelige temaer som ofte kan aktiveres i møtet med kronisk og stigmatiserende sykdom. Nettopp da øker behovet for bekreftelse og verdsetting fra de nærmeste, noe hovedpersonen i Steens roman ikke får. Denne smerten går som en rød tråd gjennom romanens ukunstlete overflate og ukompliserte fortellerstil. For leger, som arbeider med mennesker i alle faser av alvorlig kronisk sykdom, kan boken slik sett tjene som en påminning om ikke bare å se pasientens isolerte funksjonstap, men også møte smerten over tapet av forhåpninger, drømmer og for noen også identitet.

Are Brean

Nevrologisk avdeling
Sykehuset i Vestfold